

РОЗДІЛ I. МОВОЗНАВСТВО

УДК 811'111'42

DOI <https://doi.org/10.26661/2414-9594-2023-1-1>

ОСОБЛИВОСТІ МОДЕЛЮВАННЯ ЛЕКСИКО-СЕМАНТИЧНОГО ПРОСТОРУ СУЧАСНОГО АМЕРИКАНСЬКОГО ВОЄННОГО НАРАТИВУ (НА МАТЕРІАЛІ ВИДАННЯ «WASHINGTON POST»)

Багацька О. В.

*кандидат філологічних наук,
доцент кафедри англійської філології та лінгводидактики
Сумський державний педагогічний університет імені А. С. Макаренка
вул. Роменська, 87, Суми, Україна
orcid.org/0000-0002-4443-1385
helen.bg770228@gmail.com*

Баранцев Я. А.

*магістрант факультету іноземної та слов'янської філології
Сумський державний педагогічний університет імені А. С. Макаренка
вул. Роменська, 87, Суми, Україна
orcid.org/0009-0006-0335-6477
iaroslav.antonovytch@ukr.net*

Ключові слова: *лексико-семантичне поле, лексико-семантична група, семема, когнітема, картина війни.*

У статті досліджено особливості моделювання лексико-семантичного простору сучасного американського воєнного наративу на основі матеріалів газети «Washington Post», присвячених війні в Україні. Схарактеризовано сучасні підходи до вивчення наративного змісту, серед яких зазначено літературознавчий, власне мовознавчий, філософський, соціологічний, когнітологічний. Уточнено потенціал залучення методу наративного аналізу до вивчення текстів періодичних видань як зразків медійного дискурсу. Обґрунтовано доцільність застосування наративного аналізу та методів семасіології в дослідженні наративних текстів. Установлено, що відібрані для аналізу фрагменти статей періодичного видання «Washington Post» містять ознаки наративу, а саме: подієвість, наявність сюжету, розподіл ролей між залученими особами (наратор – наратор, суб'єкт – помічник – супротивник), введення елементів ціннісної оцінки (зокрема метафоризація), а також наративну інстанцію та наративну перспективу. Визначено поняття воєнного наративу як репрезентацію війни за допомогою відповідних засобів оповіді та стратегій переконання. Наголошено на необхідності дослідження когнітивно-семантичної картини війни в Україні, яку представляють матеріали інформаційних агенцій і періодичних видань різних країн. Конкретизовано поняття «лексико-семантичний простір наративу» та структурні елементи моделі лексико-семантичного простору воєнного наративу. Зазначено, що основою для моделювання лексико-семантичного простору воєнного наративу є лексико-семантичне поле концепту WAR, структуру якого утворюють ядро, навколоядерні та периферійні елементи. Крім того, лексико-семантичне поле концепту WAR представлене п'ятьма лексико-семантичними групами, кожна з

яких, зі свого боку, об'єднує лексичні одиниці, розподілені відповідно до свого семантичного наповнення за лексико-семантичними підгрупами. Наведено приклади фрагментів нарративних текстів видання «Washington Post», де актуалізовано одиниці лексико-семантичного поля концепту WAR. Зауважено, що найчастотнішими в аналізованих текстах виявилися слова, які належать до лексико-семантичних груп «Character of War» і «Weapon».

PECULIARITIES OF MODELING THE LEXICAL-SEMANTIC SPACE OF THE MODERN AMERICAN WAR NARRATIVE (BASED ON THE ARTICLES OF “THE WASHINGTON POST”)

Bahatska O. V.

*Candidate of Philological Sciences,
Associate Professor at the Department of English Philology and Linguodidactics
Sumy State Pedagogical University named after A. S. Makarenko
Romenska str., 87, Sumy, Ukraine
orcid.org/0000-0002-4443-1385
helen.bg770228@gmail.com*

Barantsev Ya. A.

*Master's Student at the Faculty of Foreign and Slavic Philology
Sumy State Pedagogical University named after A. S. Makarenko
Romenska str., 87, Sumy, Ukraine
orcid.org/0009-0006-0335-6477
iaroslav.antonovytch@ukr.net*

Key words: *lexical-semantic field, lexical-semantic group, sememe, cogniteme, image of war.*

The article is devoted to the study of peculiarities of modeling the lexical-semantic space of the modern American war narrative on the basis of the articles taken from “The Washington Post” covering the war in Ukraine. The characteristics of modern approaches to the study of narrative content, related to literary studies, linguistics proper, philosophy, sociology, cognitive studies, are identified. The potential of applying the method of narrative analysis in the study of texts taken from periodicals as samples of media discourse is clarified. The relevance of using narrative analysis and methods of semasiology in the study of narrative texts is substantiated. It is established that fragments of articles from the periodical “The Washington Post”, which have been selected for the analysis, contain features of a narrative, such as eventfulness, presence of a plot, distribution of roles between involved persons / characters (narrator – narratee, subject – helper – opponent), axiological elements concerning values (in particular, those of metaphorization), narrative instance and narrative perspective. The notion of war narrative is defined as the representation of war with the involvement of effective means of narration and persuasion strategies. The necessity of studying cognitive and semantic image of the war in Ukraine as represented in materials of information agencies and periodicals all over the world is accentuated. The notion of the lexical-semantic space of a narrative and structural elements of the model of the lexical-semantic space of the war narrative are specified. It is noted that the basis for modeling the lexical-semantic space of the war narrative is the lexical-semantic field of the concept WAR, the structure of which is formed by the nucleus, pre-nuclear and peripheral elements. Furthermore, the lexical-semantic field of the concept WAR is represented by five lexical-semantic groups, whereof each one

contains lexical units distributed between various lexical-semantic subgroups in accordance with their meaning. The examples of narrative fragments taken from the articles of “The Washington Post”, with lexical units of the lexical-semantic field “War” having been actualized, are provided. It is observed that words belonging to the lexical-semantic groups “Character of War” and “Weapon” appear the most frequently used.

Постановка проблеми. Людська діяльність – духовна чи фізична – значною мірою, якщо не головним чином, зумовлена й опосередкована дихотомією «мова – мовлення», проблему якої свого часу порушив іще В. фон Гумбольдт. Видається логічним, що мова в контексті жанрово-стилістичної стратифікації здатна відбивати опосередковане людською свідомістю сприйняття дійсності. У світлі цього припущення сукупність мовленнєвих жанрів можна розглядати як своєрідних «свідків історії», що стосується й публіцистичного дискурсу.

З 2014 року в Україні триває війна, новий етап якої розпочався 24 лютого 2022 року, коли відбулося повномасштабне вторгнення армії РФ на її територію. Ця подія відразу викликала резонанс у засобах масової інформації в усьому світі, на сторінках періодичних видань почали щодня з’являтися трагічні свідчення про руйнівні наслідки воєнних дій, які наклали тяжкий відбиток на всі сфери функціонування українського суспільства. Як наслідок, виникає необхідність досліджувати мовний матеріал статей як зі системно-структурного, так і з наратологічного поглядів. Інтегрований підхід, зрештою, наводить на думку про необхідність створення лексико-семантичних моделей, які становили б основу для концептуального відображення явищ об’єктивного світу та репрезентації досвіду суб’єктів. Проблемам семасіології, зокрема лексико-семантичних полів, присвячували наукові праці В. Оккам, Х. Райзіг, А. Цаунер, М. Бреаль, Л. Блумфілд, Л. Єльмслев, Б. Потье, Е. Косеріу, А. Мартіне, Дж. Лакофф, О.О. Селіванова, А.С. Зеленько, Л.Я. Брославська, О.М. Шевченко, Н.Д. Засанська й інші дослідники. Утім, аналіз наукової літератури засвідчив, що проблема моделювання лексико-семантичного простору воєнного наративу потребує подальшого наукового обґрунтування із залученням широкої джерельної бази, а тому її дослідження є актуальним.

Мета статті – дослідити особливості моделювання лексико-семантичного простору сучасного американського воєнного наративу на основі матеріалів газети «Washington Post», присвячених війні в Україні.

Виклад основного матеріалу дослідження. На сучасному етапі розвитку лінгвістичного знання можна констатувати, що поняття *нарратив*

не має єдиного визначення, яке могло б охопити всю сукупність його ознак. Водночас нарратив є об’єктом досліджень у межах значної кількості гуманітарних дисциплін, що пояснює існування цілої низки підходів до його аналізу, серед яких – літературознавчий, власне мовознавчий, філософський, соціологічний, когнітологічний. Загалом дослідники сходяться на тому, що нарратив є репрезентацією певної інформації, яка стосується досвіду людини (реальних чи вигаданих подій). У нашому дослідженні ми спираємося на визначення нарративу, запропоноване американським наратологом Дж. Принсом, який потрактовує його як репрезентацію (як результат і процес, об’єкт і акт, структуру чи структурування) однієї чи більше дійсних чи вигаданих подій, переданих одним, двома чи декількома (більш чи менш проявленими) нараторами одному, двом чи декільком (більш чи менш проявленим) нараторам [10, с. 58]. Відповідно, така репрезентація має оповідну природу (звідки походить і назва терміна – від лат. *narrō, narrāre* – ‘розповідати’), а тому передбачає наявність у собі певної структури та типології дійових осіб. Знаменно, що така репрезентація, окрім іншого, організована за допомогою темпоральних і модальних компонентів, які забезпечують причинно-наслідкові зв’язки між наратованими подіями та відбивають ставлення до них оповідача (наратора). Хоча сам нарративний аналіз спочатку використовували в літературознавчих студіях для дослідження саме художніх творів, на сьогодні сфера його застосування значно розширилася у зв’язку з «наратологічним поворотом» [5, с. 265], унаслідок чого стало можливим дослідження різних дискурсів, до яких належить і публіцистичний. За цим підходом окремий текст, узятий із простору ЗМІ, може мати певний сюжет (плот), актантну структуру (систему дійових осіб із відповідними ролями), просторово-часовий континуум, засоби когезії та когерентності, ціннісну складову й ін. У такому разі доречним є використання методу нарративного аналізу в єдності моделей інтерпретації тексту як лінгвальної одиниці, пов’язаної з іншими подібними одиницями (інтертекстуальність).

Утім, варто звернути увагу на те, що одним з аспектів аналізу нарративного тексту є вивчення його смислового наповнення, яке реалізується за допомогою вербальних елементів з

індивідуальним значенням. Власне значеннєвий бік наративів дає змогу дослідити семасіологічна методологія. Як зауважує Н.Г. Лозова, «змістова організація, або семантичний (семасіологічний) простір, слова має свої компоненти та мікрокомпоненти, одним із яких є когнітивний, – когнітема, яку може репрезентувати і денотативний компонент семантики слова, або денотат імені, і конотативний компонент семантики слова, або конотат» [4, с. 138]. На нашу думку, лексико-семантичний простір наративу можна розглядати як певним чином організовану сукупність значень і смислів, представлених у текстовій площині окремого наративу за допомогою когнітивних, денотативних і конотативних елементів семантики слів як базових його структурних елементів. Лексико-семантичний простір наративу тісно пов'язаний із когнітивним і може бути представленим у вигляді ієрархії мінімальних компонентів значення, або сем, які в мовній системі пов'язані між собою парадигматичними відношеннями.

Для здійснення аналізу певного наративного тексту необхідно також з'ясувати, який тип дискурсу він представляє; у випадку поданого дослідження ми зосереджуємо увагу саме на воєнному наративі в контексті медійного дискурсу. Доцільно зазначити, що воєнні наративи репрезентують війну із залученням засобів оповіді та стратегій переконання, а також описують логіку розуміння воєнного конфлікту як таку, що запропонована читачеві (нарататору) у вигляді варіанта інтерпретації висвітлюваних подій.

У зв'язку з тим, що наративи ЗМІ здатні представляти події у специфічний спосіб, здійснюючи при цьому вплив на читацьку аудиторію щодо схвалення певного набору аргументів, важливо досліджувати, яку когнітивно-семантичну картину репрезентують матеріали тих чи тих інформаційних агенцій і видань різних країн світу, що стало особливо актуальним у контексті війни в Україні. На необхідності таких студій наголошує, зокрема, американський воєнний аналітик, дослідниця наративних стратегій А. Маан [9]. Матеріалом нашого дослідження були тексти онлайн-версії американської щоденної англійськомовної газети суспільно-політичного характеру «Washington Post» (середній наклад – 159,040 прим.) [11]. Дослідження проведено на основі аналізу текстів, присвячених війні в Україні, відібраних упродовж жовтня 2022 р. – лютого 2023 р. Установлено, що фрагменти, які склали окрему картотеку, мають основні ознаки наративу, а саме: подієвість, наявність сюжету, розподіл ролей між особами (наратор – нарататор, суб'єкт – помічник – супротивник), уведення елементів ціннісної оцінки (зокрема метафоризація), а також наративна інстанція та наративна перспектива.

Лексико-семантичний простір у найширшому сенсі пов'язаний із поняттям *лексико-семантичного поля* (ЛСП), під яким Н.Д. Засанська розуміє «сукупність лексичних одиниць чи їх значень, об'єднаних парадигматичними зв'язками, які мають спільний семантичний компонент і позначають явища за понятійною, предметною чи функціональною схожістю» [2, с. 21]. Як зауважують Н.П. Канонік й А.Д. Шкаровецька, поле «має особливу структуру – ядро, периферію, для якої характерні максимальна концентрація ознак у ядрі та неповний набір цих ознак при можливому послабленні їх інтенсивності на периферії» [3, с. 192].

На основі аналізу статей газети «Washington Post» ми визначили лексико-семантичне поле концепту WAR (війна), що є базою для лексико-семантичного простору воєнного наративу цього періодичного видання. При цьому концепт ми розглядаємо як основну й центральну щодо категоризації та концептуалізації одиницю знання, яка може бути закодованою в специфічній мовній формі [8, с. 31]. У ЛСП «War» архісема відповідає концепту WAR, яке об'єднує навколо себе решту лексико-семантичних одиниць на основі їх семного складу. Узятє до уваги ЛСП містить у собі, по-перше, ядро та навколоядерні елементи, де сконцентровані варіанти номінації концепту WAR, по-друге, периферію, межі якої перетинаються з іншими полями. Водночас на сучасному етапі розвитку семасіології дослідники послуговуються щонайменше трьома ключовими принципами побудови лексико-семантичних полів: семантичним (утілюється завдяки здійсненню компонентного аналізу лексичних значень слів, які утворюють певне лексико-семантичне поле [2, с. 24]); структурним (утілюється в особливостях організації всіх одиниць, що входять до складу певного лексико-семантичного поля [там само, с. 26]); системним (виявляється в наявності об'єднання слів (парадигм), які характеризуються спільністю значення [там само, с. 28]). Уважаємо, що ці принципи є також релевантними для організації семантичного простору воєнного наративу, де базовим у когнітивно-семантичному розумінні є концепт WAR.

Для того щоб установити семантичне наповнення концепту WAR й інших компонентів структури аналізованого лексико-семантичного поля, ми послуговувалися словниковими статтями лексикографічного джерела «Merriam-Webster Dictionary» (DMW), яке є тлумачним словником англійської мови (в американському її варіанті) [7]. Результат пошуку дав змогу згрупувати такі семми концепту WAR (частинимовна належність – іменник): 1. а. (1) *'a state of usually open and declared armed hostile conflict between states*

or nations'; (2) 'a period of such armed conflict'; (3) 'STATE OF WAR'; b. 'the art or science of warfare'; c. (1) 'weapons and equipment for war' (obsolete); (2) 'soldiers armed and equipped for war' (archaic); c. 'VARIANCE, ODDS sense 2' [DMW]. Досліджуючи образно-ціннісний складник концепту WAR/ВІЙНА в американській мовній картині світу, Л.Я. Брославська зазначає, що «поняття WAR належить до буттєвих телеономних понять, а, отже, має у своєму семному складі набір оцінних значень» [1, с. 22]. Як наголошує О.М. Шевченко, «англійські мовні одиниці, що репрезентують концепт WAR, не лише мають глибоку національно-культурну специфіку, а й пов'язані із сприйняттям дійсності та певним чином відображають пізнання світу, місце в ньому людини та її мовну картину» [6, с. 134].

Варто підкреслити, що лексико-семантичне поле є поняттям, яке в нашому дослідженні передає лише загальне уявлення про структурно-значеннєву організацію лексико-семантичного простору воєнного наративу газети «Washington Post». Саме ж поле розглядаємо в сукупності окремих лексико-семантичних груп (ЛСГ), що існують у його структурі у вигляді підпорядкованих ядру групувань слів, які виявляють спільність морфологічних ознак (частини мовна належність, функційно-семантична однорідність). Кожна з таких груп має родову сему (гіперсему), що об'єднує навколо себе семи меншого порядку, кількість і частотність актуалізації яких може значно варіюватися залежно від семантичного наповнення гіперсеми.

Організоване дослідження лексико-семантичного поля концепту WAR у наративному дискурсі періодичного видання «Washington Post» на основі аналізу відібраних наративних фрагментів дало змогу виокремити щонайменше п'ять лексико-семантичних групувань слів, поєднаних спільністю значення, серед них фіксуємо такі:

– лексико-семантична група «Nature of War» (ЛСГ 1), елементи якої описують характер воєнних дій;

– лексико-семантична група «Warring Sides» (ЛСГ 2), у якому представлені варіанти номінації сторін, що воюють;

– лексико-семантична група «Other States» (ЛСГ 3), яке поєднує лексичні одиниці на позначення союзників сторін, що воюють;

– лексико-семантична група «Weapon» (ЛСГ 4), де представлені різноманітні найменування зброї від загальних родових номінацій (на кшталт *artillery, armored weapon*) до назв конкретних одиниць зброї;

– лексико-семантична група «Consequences of War» (ЛСГ 5), що в ній об'єднано номінації наслідків війни.

Необхідно зазначити, що кожна з цих лексико-семантичних підгруп, зі свого боку, містить об'єднання лексем іще меншого порядку, що їх ми називаємо лексико-семантичними підгрупами (ЛСПГ); кожна з ЛСГ може мати декілька таких підгруп.

Лексико-семантична група «Nature of War» (ЛСГ 1) лексико-семантичного поля «War» охоплює ті лексичні одиниці з нашої вибірки, які, з одного боку, описують вид воєнного конфлікту, з іншого, – характеризують його перебіг у просторі й часі. Відповідно до цих параметрів у середині ЛСГ 1 виокремлюємо такі лексико-семантичні підгрупи (ЛСПГ), як «Character of warfare» (ЛСПГ 1.1), «Movement» (ЛСПГ 1.2) і «Place» (ЛСПГ 1.3).

Лексичні одиниці, що входять до складу ЛСПГ 1.1. «Character of warfare» перебувають у ядерній зоні концепту WAR, є альтернативними його номінаціями та вказують на конкретний характер ведення воєнних дій. До таких одиниць належать: *attrition, conflict, combat, fight, escalation, resistance, surrendering* тощо. Інтегративними семами в ЛСПГ 1.1 є такі, як 'war', 'fight', 'battle': усі розглянуті семми пов'язані з ними прямо чи опосередковано. До ЛСПГ 1.2 «Movement» належать такі лексичні одиниці: *advance, retreat, offensive, counteroffensive, wrest, attack, withdrawal, invasion, retaliation, operation*. Усі перераховані одиниці в семантичному плані об'єднані семою 'move' і позначають загальний напрям руху військ: *The Ukrainian counteroffensive in the south, meanwhile, has quickened in recent days, with forces moving down the Dnieper River toward Kherson* (5 жовтня 2022 р.). Переміщення військ пов'язане зі специфікою воєнних дій (рівень, тип, форма), що відображено в семантичному складі відповідних номінацій. До ЛСПГ 1.3 «Place» належать такі лексичні одиниці: *battlefield, front line, occupied territories, combat zones, stronghold* тощо. Пов'язує перераховані семми загальний зв'язок із семою 'place', що окреслює простір, на тлі якого розгортаються воєнні дії чи засвідчуються їх наслідки: *The decisions end months of debate among Western allies and pave the way for a major shift in the balance of power on the Ukrainian battlefield* (25 січня 2023 р.).

Лексико-семантична група «Warring Sides» (ЛСГ 2) зосереджує в собі ті лексеми, які називають сторони, які воюють. У цьому контексті варто зазначити, що тут ідеться не про назви країн, а радше про військові об'єднання, які безпосередньо пов'язані з веденням воєнних дій. До лексичних одиниць, які слугують для номінації сторін, що ведуть воєнні дії, у текстах газети належать: *soldier(s)* (семема 'one engaged in *military service and especially in the army*' [DMW]), *militaries*

(семема '*military persons*' [DMW]), *forces* (семема '*the whole military strength (as of a nation)*' [DMW]), *troops* (семема '*ARMED FORCES, SOLDIERS*' [DMW]), *units* (семема '*parts of a military establishment that have a prescribed organization (as of personnel and matériel)*' [DMW]) тощо.

Попри ту обставину, що перераховані лексеми не мають співвіднесення з конкретною країною, вважаємо за необхідне виокремити в ЛСГ 2 підгрупи на позначення сторін, які воюють: ЛСПГ 2.1 «Ukraine» і ЛСПГ 2.2 «Russia»; за формальну підставу для виділення таких лексичних одиниць (радше – сполучень слів) вважаємо наявність ад'єктивних і субстантивних відхоронічних компонентів, які супроводжують самі лексеми, наприклад: *Ukrainian forces, Russia's forces*.

До лексико-семантичної групи «Other States» (ЛСГ 3) увійшли ті лексеми, які позначають інші країни світу у зв'язку з їх роллю в контексті війни – союзники (партнери), нейтральні країни, а також союзники супротивника. Крім того, у такий спосіб конкретизується актантна модель нарративного аналізу. Беручи до уваги характер воєнно-політичних відносин, що існують між країнами та сторонами, які воюють, розмежуємо декілька підгруп. Лексичні одиниці з ЛСПГ 3.1 «Allies of Ukraine» називають союзників України з Північноатлантичного альянсу, передовсім США. У відібраних зразках трапляються такі перифрастичні номінації, як: *Western countries, Ukraine's Western allies, the allies, NATO allies and partners, the Americans* тощо, або ж назви конкретних країн: *The attack came as Britain confirmed plans to send heavy battle tanks to Ukraine, answering a long-standing request from Kyiv as its fight against Russia's invasion approaches the one-year mark with no signs of abating* (14 січня 2023 р.). Другу підгрупу – ЛСПГ 3.2 «Other countries» – складають інші країни, які не входять до НАТО та які тією чи тією мірою виявляють свою позицію щодо війни, відмінну від позиції НАТО, на рівні вищого політичного керівництва. Здебільшого тут ідеться про країни, які, згідно з оцінками журналістів (нараторів), тримаються нейтральної, поміркованої, неоднозначної позиції щодо війни: *Brazil, India, South Africa* й ін.

Однією з найчисленніших щодо лексичного наповнення виявилася ЛСГ 4 «Weapon», що містить назви різних видів зброї, зокрема тієї, яку отримала Україна від країн-партнерів. До складу першої ЛСПГ 4.1 «Artillery weapons» входять номінації артилерійського озброєння – гармат, гаубиць, мінометів, самохідних артилерійських установок (САУ), радіолокаційного озброєння тощо. До зафіксованих у текстах видання «Washington Post» одиниць, зарахованих до цієї підгрупи, належать, зокрема, такі: *gun, howitzer, mortar, artillery battery* й ін. Другу під-

групу – ЛСПГ 4.2 «Rocket weapons» – утворюють номінації ракетної зброї: реактивні системи залпового вогню (РСЗВ), зенітно-ракетні комплекси (ЗРК), переносні зенітно-ракетні комплекси (ПЗРК), системи протиповітряної оборони (ППО): *launcher, antiaircraft system, Patriot missile battery, Javelin, Stinger, HIMARS, Avenger* тощо. До третьої підгрупи «Armored weapons» (ЛСПГ 4.3) увійшли лексичні одиниці та словосполучення на позначення броньованих машин – танків, бойових машин піхоти (БМП), бронетранспортери (БТР): *heavy weaponry, armored personnel carrier, self-propelled artillery, battle tank, "lend-lease" tanks, M113 armored personnel vehicles, Bradley Fighting Vehicles, the M1 Abrams* й ін. Ще одну підгрупу, ЛСПГ 4.4 «Ammunition», складають номінації різних видів боєприпасів: *ammunition, military equipment, rounds of artillery, rocket, ballistic missile, ATACMS, MIM-23 Hawk missiles, mines* тощо. До окремої підгрупи – ЛСПГ 4.5 «Other weapons» – віднесена решта номінацій озброєння, що, з одного боку, не входять до розглянутих вище підгруп, з іншого, є різнорідними та нечисленними, щоб утворити окрему підгрупу. Ось приклади таких одиниць: *armaments, weaponry* з похідними словосполученнями на зразок *advanced weapons systems, specific weapons systems, weapon package, long-range weapons; attack drone, aircraft warplane* й ін. Прикметно, що в одному фрагменті нарративного тексту можуть актуалізуватися лексеми, які належать до різних ЛСП: *Their response to the brutal onslaught unleashed by Russia last February has been a parade of armor and steel: Javelins, howitzers, drones, strike vehicles, antiaircraft systems, HIMARS and, most recently, battle tanks* (1 лютого 2023 р.).

Як будь-яке складне суспільно-політичне явище, війна спричиняє цілу низку наслідків різного характеру. Дослідження текстів газети «Washington Post» показало, що одними з найістотніших наслідків із погляду масштабів збитків, завданих Україні, є соціально-гуманітарні й економічні, які поширюються на всі сфери життя суспільства. Відповідно до цього виокремлюємо такі підгрупи ЛСГ 5 «Consequences of War», як «Social consequences» (ЛСПГ 5.1) і «Economic consequences» (ЛСПГ 5.2). У лексико-семантичній підгрупі 5.1 об'єднані лексеми, що вказують на руйнівні наслідки війни, позначаються на функціонуванні соціуму та завдають непоправної шкоди соціальній структурі суспільства, зокрема гуманітарній і демографічній сферам: *casualty, killing, devastation, exodus, disaster, destruction: The United Nations is reinforcing efforts to track the devastation inflicted on Ukraine's architecture, art and historical sites by using satellite imagery to verify reports of destruction, two of its agencies announced* (27 жовтня

2022 р.). Підгрупу 5.2 «Economic consequences» утворюють лексеми, пов'язані із завданими економічному сектору країни збитками: *hyperinflation, contraction, decimation, destruction*.

Висновки. У структурі лексико-семантичного поля концепту WAR, яке є основою для створення лексико-семантичної моделі воєнного нарративу, виокремлено п'ять лексико-семантичних груп, що об'єднують номінації характеру воєнних дій, сторін, які воюють, інших країн, зброї та наслідків війни, кількісне співвідношення котрих може варіюватися залежно від групи. У кожній із розглянутих ЛСГ семема розподілені між лексико-семантичними підгрупами як об'єднаннями ще меншого

порядку. Створення моделі лексико-семантичного простору сучасного американського воєнного нарративу на прикладі видання «Washington Post» дало змогу виявити найбільш частотні лексичні одиниці, що складають основу для семантичної організації текстів-нарративів, присвячених війні в Україні. Це, зі свого боку, ілюструє, які акценти зроблено та які асоціації відображено у відповідних текстах у процесі відтворення когнітивно-семантичної картини війни. Перспективи дослідження вбачаємо в конкретизації аксіологічного статусу відібраних лексичних одиниць та їх ролі в забезпеченні ціннісних компонентів сучасного американського воєнного нарративу.

ЛІТЕРАТУРА

1. Брославська Л.Я. Образно-ціннісний складник концепту WAR/ВІЙНА в американській мовній картині світу. *Науковий вісник ДДПУ імені І. Франка. Серія «Філологічні науки (мовознавство)»*. 2015. № 4. С. 22–27. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/nvddpufm_2015_4_6 (дата звернення: 30.04.2023).
2. Засанська Н.Д. Лексико-семантичне поле КРИЗА в українській та англійській мовах: графо-матричний і статистичний аспекти: дис. ... канд. філол. наук: 10.02.21. Кіровоград, 2016. 283 с.
3. Канонік Н., Шкаровецька А. Наукові підходи до вивчення лексико-семантичних полів у лексико-семантичній системі сучасної англійської мови. *Науковий вісник Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки*. 2015. № 4. С. 189–195. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nvvnufm_2015_4_38 (дата звернення: 30.04.2023).
4. Лозова Н.Г. «Когнітема – когнітивний простір», «когнітосема – когнітивно-семасіологічний простір»: диференціація понять. *Термінологічний вісник*. 2013. Вип. 2(1). С. 135–138. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/terv_2013_2%281%29_16 (дата звернення: 30.04.2023).
5. Савчук Р.І. Історія становлення наратології: від античної поетики до нових нарративних практик студіювання художнього тексту. *Науковий вісник кафедри ЮНЕСКО КНЛУ. Філологія, педагогіка, психологія*. 2015. Вип. 30. С. 261–270. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nvkyu_2015_30_40 (дата звернення: 30.04.2023).
6. Шевченко О.М. Репрезентація концепту WAR в англійській лінгвокультурі. *Наукові записки. Серія: Філологічні науки*. Кропивницький: Видавництво «КОД», 2021. Вип. 193. С. 133–139. URL: <https://filnauk.cuspu.edu.ua/index.php/filnauk/article/view/14/13> (дата звернення: 30.04.2023).
7. Dictionary by Merriam-Webster (DMW). Merriam-Webster, Inc. URL: <https://www.merriam-webster.com/> (accessed April 30, 2023).
8. Evans V. A Glossary of Cognitive Linguistics. Edinburgh: Edinburgh University Press, 2007. 239 p.
9. Maan A. Narrative Warfare. RealClear Defense. February 27, 2018. URL: https://www.realcleardefense.com/articles/2018/02/27/narrative_warfare_113118.html (accessed April 30, 2023).
10. Prince G. Dictionary of Narratology. Lincoln; London: University of Nebraska Press, 2003. 126 p.
11. The Washington Post. Home Page. URL: <https://www.washingtonpost.com> (accessed April 30, 2023).

REFERENCES

1. Broslavska L. Ya. (2015). *Obrazno-tsinnisnyi skladnyk kontseptu WAR/VIINA v amerykanskkii movnii kartyni svitu* [Imaginative-evaluative constituent of the concept WAR in the American language picture of the world]. *Research Journal of Drohobych Ivan Franko State Pedagogical University. Series "Philology" (Linguistics)*, vol. 4, pp. 22–27. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/nvddpufm_2015_4_6 [in Ukrainian].
2. Zasanska N. D. (2016). *Leksyko-semantychne pole KRYZA v ukrainskii ta anhliiskii movakh: hrafo-matrychnyi i statystychnyi aspekty* [Lexical field crisis in Ukrainian and English: graph-based and statistical approaches]. (Thesis for a Candidate's Degree in Philology). National Pedagogical Dragomanov University. Kyiv [in Ukrainian].
3. Kanonik N., Shkarovetska A. (2015). *Naukovi pidkhody do vyvchennia leksyko-semantychnykh poliv u leksyko-semantychnii systemi suchasnoi anhliiskoi movy* [Scientific Approaches to the Learning of Lexico-Semantic Fields in the Lexico-Semantic System of Modern English]. *The Scientific Journal of Lesya Ukrainka East European National University*, vol. 4, pp. 189–195. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nvvnufm_2015_4_38 [in Ukrainian].

4. Lozova N. G. (2013). “Kohnitema – kohnityvnyi prostir”, “kohnitosema – kohnityvno-semasiolohichnyi prostir”: dyferentsiatsiia poniat. [“Cogniteme – cognitive space”, “cognitosema – cognitive-semasiological space”: differentiation of concepts]. *Terminolohichnyi visnyk*, vol. 2(1), pp. 135–138. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/terv_2013_2%281%29__16 [in Ukrainian].
5. Savchuk R. I. (2015). Istoriiia stanovlennia naratolohii: vid antychnoi poetyky do novykh naratyvnykh praktyk studiiuvannia khudozhnoho tekstu [The history of the development of narratology: from ancient poetics to new narrative practices of studying artistic text]. *The Scientific Journal of the UNESCO Department of Kyiv National Linguistic University. Philology, pedagogy, psychology*, vol. 30, pp. 261–270. Retrieved from: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nvkyu_2015_30_40 [in Ukrainian].
6. Shevchenko O. M. (2021). Rerezentatsiia kontseptu WAR v anhlo-movnii linhvokulturi [Representation of the concept of WAR in English language culture]. *Naukovi zapysky. Serii: Filolohichni nauky*, vol. 193, pp. 133–139. Retrieved from: <https://filnauk.cuspu.edu.ua/index.php/filnauk/article/view/14/13> [in Ukrainian].
7. Dictionary by Merriam-Webster (DMW). Merriam-Webster, Inc. URL: <https://www.merriam-webster.com/> (accessed April 30, 2023).
8. Evans V. A Glossary of Cognitive Linguistics. Edinburgh: Edinburgh University Press, 2007. 239 p.
9. Maan A. Narrative Warfare. RealClear Defense. February 27, 2018. URL: https://www.realcleardefense.com/articles/2018/02/27/narrative_warfare_113118.html (accessed April 30, 2023).
10. Prince G. Dictionary of Narratology. Lincoln; London: University of Nebraska Press, 2003. 126 p.
11. The Washington Post. Home Page. URL: <https://www.washingtonpost.com> (accessed April 30, 2023).